

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра української, іноземних мов та перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Н. М. Бобух
(підпис)

26 червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни	«Лінгвістичні особливості германських мов»
освітня програма/ спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська (назва)
спеціальність	035 Філологія (код, назва спеціальності)
галузь знань	03 Гуманітарні науки (код, назва галузі знань)
ступінь вищої освіти	бакалавр (молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії)

Робоча програма навчальної дисципліни схвалена й рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри української, іноземних мов та перекладу.

Протокол засідання кафедри від 26 червня 2025 р., № 11.

ЗМІСТ

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	4
Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання	5
Розділ 3. Програма навчальної дисципліни.....	6
Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни	8
Розділ 5. Система оцінювання знань студентів	16
Розділ 6. Інформаційні джерела.....	18
Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни	18

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни
«Лінгвістичні особливості германських мов»

Пререквізити: ОК «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», ОК «Порівняльна граматики англійської та української мов».
Постреквізити: –
Мова викладання – англійська
Статус дисципліни – вибіркова дисципліна професійної підготовки
Кількість кредитів за ЄКТС – 5
Курс/семестр вивчення – 4/2
Денна форма навчання:
Кількість годин – загальна кількість: 150
- лекції: 20
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 40
- самостійна робота: 90
- вид підсумкового контролю: залік
Заочна форма навчання:
Кількість годин – загальна кількість: 150
- лекції: 2
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 10
- самостійна робота: 138
- вид підсумкового контролю: залік

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів розуміння наукової проблематики германського мовознавства; ознайомлення студентів із місцем германських мов у мовній картині світу, вивчення основних теоретичних тенденцій сучасної мовознавчої науки

Таблиця 2. Перелік компетентностей та програмні
результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти студент
ПР 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати. ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. ПР 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання. ПР 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філологічної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавства та літературознавства, і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Module 1. Germanic languages: their history and linguistic structure

Topic 1. General overview of germanic languages

Definition of the Germanic branch within the Indo-European language family. Classification of Germanic languages: East, North, and West Germanic. Historical development and major migration periods of Germanic tribes. Extinct Germanic languages and their significance. Modern Germanic languages and their geographic distribution. Common features distinguishing Germanic languages from other Indo-European languages. The role of Germanic languages in European and global linguistic history

Topic 2. Phonetic features

The sound system of Proto-Germanic. Vowel systems in Germanic languages: short vs long vowels. Ablaut and umlaut as characteristic phonetic processes. Stress patterns and the fixed initial stress in Proto-Germanic. Consonant shifts in English, German, and Scandinavian languages. Phonetic variation among modern Germanic languages

Topic 3. Morphological features

Typological characteristics: synthetic vs analytic tendencies. Inflectional morphology in Proto-Germanic. Strong and weak verbs: formation and historical development. Noun morphology: case system and its reduction in modern languages. Grammatical categories: number, gender, person, tense, mood. Pronouns and their conservative nature in Germanic languages. Word formation: derivation and compounding. Comparison of morphological systems in English and German.

Topic 4. Syntactic characteristics

Basic word order patterns (SVO, SOV, V2 principle). Verb-second (V2) phenomenon in Germanic languages. Sentence structure in Old and Modern Germanic languages. The use of auxiliary verbs in tense and aspect formation. Negation and interrogative structures. Subordinate clauses and word order variation. Comparative syntax of English and German.

Module 2. Vocabulary of Germanic languages

and their status in the world

Topic 5. Lexical composition

Core Germanic vocabulary and its semantic fields. Borrowings from Latin, Greek, French, and other languages. Loanwords and calques: mechanisms of lexical enrichment. Native vs borrowed elements in English vocabulary. Word-formation processes: compounding, affixation, conversion. Semantic change: broadening, narrowing, metaphor, and metonymy. Lexical stratification in Germanic languages. Comparative lexical analysis of major Germanic languages

Topic 6. Sociolinguistics of germanic languages

Language and society: key sociolinguistic concepts. Standard languages and dialects within the Germanic group. Language variation: regional, social, and stylistic. Multilingualism and language contact involving Germanic languages. Language policy and planning in Germanic-speaking countries. English as a global language: causes and consequences. Minority Germanic languages and their preservation. Language identity and cultural factors

Topic 7. The future of germanic languages

Current trends in the development of Germanic languages. Globalization and its impact on language change. Digital communication and language evolution. Endangered Germanic languages and revitalization efforts. The role of education and media in language maintenance. Prospects for linguistic diversity within the Germanic family.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>Модуль 1. Germanic languages: their history and linguistic structure</i>					
Тема 1. General overview of germanic languages	2	Definition of the Germanic branch within the Indo-European language family. Classification of Germanic languages: East, North, and West Germanic. Historical development and major migration periods of Germanic tribes. Extinct Germanic languages and their significance. Modern Germanic languages and their geographic distribution. Common features distinguishing Germanic languages from other Indo-European languages. The role of Germanic languages in European and global linguistic history	4	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	12
Тема 2. Phonetic features	2	The sound system of Proto-Germanic. Vowel systems in Germanic languages: short vs long vowels. Ablaut and umlaut as characteristic phonetic processes. Stress patterns and the fixed	6	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
		initial stress in Proto-Germanic. Consonant shifts in English, German, and Scandinavian languages. Phonetic variation among modern Germanic languages.			
Тема 3. Morphological features	2	Typological characteristics: synthetic vs analytic tendencies. Inflectional morphology in Proto-Germanic. Strong and weak verbs: formation and historical development. Noun morphology: case system and its reduction in modern languages. Grammatical categories: number, gender, person, tense, mood. Pronouns and their conservative nature in Germanic languages. Word formation: derivation and compounding. Comparison of morphological systems in English and German.	6	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	12
Тема 4. Syntactic characteristics	2	Basic word order patterns (SVO, SOV, V2 principle). Verb-second (V2) phenomenon in Germanic languages. Sentence structure in Old and Modern Germanic languages. The use of auxiliary verbs in tense and aspect formation. Negation and interrogative structures.	6	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	12

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
		Subordinate clauses and word order variation. Comparative syntax of English and German.			
<i>Модуль 2. Vocabulary of Germanic languages and their status in the world</i>					
Тема 5. Lexical composition	4	Core Germanic vocabulary and its semantic fields. Borrowings from Latin, Greek, French, and other languages. Loanwords and calques: mechanisms of lexical enrichment. Native vs borrowed elements in English vocabulary. Word-formation processes: compounding, affixation, conversion. Semantic change: broadening, narrowing, metaphor, and metonymy. Lexical stratification in Germanic languages. Comparative lexical analysis of major Germanic languages	6	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	14
Тема 6. Sociolinguistics of germanic languages	4	Language and society: key sociolinguistic concepts. Standard languages and dialects within the Germanic group. Language variation: regional, social, and stylistic. Multilingualism and language contact involving Germanic languages. Language policy and planning in Germanic-speaking countries. English as a	6	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	14

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
		global language: causes and consequences. Minority Germanic languages and their preservation. Language identity and cultural factors			
Тема 7. The future of germanic languages	4	Current trends in the development of Germanic languages. Globalization and its impact on language change. Digital communication and language evolution. Endangered Germanic languages and revitalization efforts. The role of education and media in language maintenance. Prospects for linguistic diversity within the Germanic family.	6	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	14
Разом	20		40		90

Таблиця 4. Тематичний план навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>Модуль 1. Germanic languages: their history and linguistic structure</i>					
Тема 1. General overview of germanic languages	2	Definition of the Germanic branch within the Indo-European language family. Classification of Germanic languages: East, North, and West Germanic. Historical development and major migration periods of Germanic tribes. Extinct Germanic languages and their significance. Modern Germanic languages and their geographic distribution. Common features distinguishing Germanic languages from other Indo-European languages. The role of Germanic languages in European and global linguistic history	2	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	18
Тема 2. Phonetic features		The sound system of Proto-Germanic. Vowel systems in Germanic languages: short vs long vowels. Ablaut and umlaut as characteristic phonetic processes. Stress patterns and the fixed initial stress in Proto-Germanic. Consonant shifts in English, German, and Scandinavian	2	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	20

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
		languages. Phonetic variation among modern Germanic languages.			
Тема 3. Morphological features		Typological characteristics: synthetic vs analytic tendencies. Inflectional morphology in Proto-Germanic. Strong and weak verbs: formation and historical development. Noun morphology: case system and its reduction in modern languages. Grammatical categories: number, gender, person, tense, mood. Pronouns and their conservative nature in Germanic languages. Word formation: derivation and compounding. Comparison of morphological systems in English and German.	2	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	20
Тема 4. Syntactic characteristics		Basic word order patterns (SVO, SOV, V2 principle). Verb-second (V2) phenomenon in Germanic languages. Sentence structure in Old and Modern Germanic languages. The use of auxiliary verbs in tense and aspect formation. Negation and interrogative structures. Subordinate clauses and word order variation. Comparative syntax of English and German.		Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	20

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
<i>Модуль 2. Vocabulary of Germanic languages and their status in the world</i>					
Тема 5. Lexical composition		Core Germanic vocabulary and its semantic fields. Borrowings from Latin, Greek, French, and other languages. Loanwords and calques: mechanisms of lexical enrichment. Native vs borrowed elements in English vocabulary. Word-formation processes: compounding, affixation, conversion. Semantic change: broadening, narrowing, metaphor, and metonymy. Lexical stratification in Germanic languages. Comparative lexical analysis of major Germanic languages	2	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	20
Тема 6. Sociolinguistics of germanic languages		Language and society: key sociolinguistic concepts. Standard languages and dialects within the Germanic group. Language variation: regional, social, and stylistic. Multilingualism and language contact involving Germanic languages. Language policy and planning in Germanic-speaking countries. English as a global language: causes and consequences. Minority Germanic languages and their	2	Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	20

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання практичного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Кількість годин
		preservation. Language identity and cultural factors			
Тема 7. The future of germanic languages		Current trends in the development of Germanic languages. Globalization and its impact on language change. Digital communication and language evolution. Endangered Germanic languages and revitalization efforts. The role of education and media in language maintenance. Prospects for linguistic diversity within the Germanic family.		Виконання навчальних завдань, тестові завдання до теми	20
Разом	2		10		138

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Види робіт	Максимальна кількість балів
Теми 1-7: виконання навчальних завдань (30 балів); виконання домашнього завдання (20 балів); участь в обговоренні / дискусії (10 балів); виконання тестових завдань (30 балів); виконання самостійної роботи (10 балів).	100
Разом	100

Таблиця 5.1. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Науково-дослідна	Участь у студентській олімпіаді, гуртку тощо	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 10 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 5.2. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Вступ до германістики : навч. посіб. / уклад.: Н. В. Володіна, О. В. Дуброва; Бердян. держ. пед. ун-т. Бердянськ : Ткачук О. В., 2012. 189 с.
2. Дрогомирецький П. П., Данилюк І. І. Вступ до германської філології : навч.-метод. посіб. 2-ге вид. Івано-Франківськ : Симфонія форте. 2014. 76 с.
3. Жлуктенко Ю. О., Яворська Т. А. Вступ до германського мовознавства. Київ : Вища школа, 1986.
4. Левицький В. В. Основи германістики. Вінниця : Нова книга, 2006.

Додаткові

1. Benjamin W. Fortson. Indo-European Language and Culture: An Introduction. John Wiley & Sons. 2009. 576 p.
2. Ekkehard Konig, Johan van der Auwera. The Germanic Languages. Routledge. 2002. 648 p.
3. Thomas Olander (ed.). The Indo-European language family: A phylogenetic perspective. Cambridge: Cambridge University Press, 2022. Pp. 317–338.

Електронні ресурси

1. The University of Chicago library's research guide for Germanic Studies. URL: <https://guides.lib.uchicago.edu/german>
2. Jacob and Wilhelm Grimm's Deutsches Wörterbuch (German). URL: <http://dwb.uni-trier.de/de/>
3. Erlanger Liste – Germanistik im Internet. URL: <http://www.erlangerliste.de/ressourc/liste.html>

Розділ 7. Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.